

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA

Till Riksdagens ledamöter

ANG RIKSDAGSMOTION 2009/10:M 1553 RÖRANDE LOKALA SÄKERHETSNÄMNDER

Riksdagsledamöterna Jan-Evert Rådström (M) och Björn Hamilton (M) har under riksdagens allmänna motionstid väckt en motion som rör de lokala säkerhetsnämnderna vid svenska kärntekniska anläggningar. Motionärerna tar upp ett antal orsaker till att göra en översyn av säkerhetsnämnderna.

Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (Kärnkraftskommunerna), som är ett nätverk för de fem svenska kommuner med kärntekniska anläggningar, har tagit del av motionen och beslöt vid sitt styrelsemöte den 14 oktober 2009 avge följande yttrande.

Styrelsen konstaterar att motionen innehåller ett antal sakfel. Det finns därför anledning att upplysa riksdagens ledamöter om dessa fel innan motionen blir föremål för fortsatt behandling.

Kärnkraftskommunerna välkomnar att de lokala säkerhetsnämndernas verksamhet uppmärksammas och vill med anledning av motionen redovisa följande fakta:

- Motionärerna hävdar att säkerhetsnämnderna inte behöver redovisa ekonomin.

Detta är felaktigt. I enlighet med förordningen med instruktion för lokala säkerhetsnämnder vid kärntekniska anläggningar (SFS 1981:10, 1988:810) ska de lokala säkerhetsnämnderna årligen lämna en verksamhetsberättelse till regeringen den 1 mars. Verksamhetsberättelsen innehåller även en ekonomisk rapport och en revisionsrapport från auktoriserade revisorer. Detta framgår även av de arbetsordningar som reglerar säkerhetsnämndernas verksamhet.

- Motionärerna framhåller att de förtroendevalda som utses till uppdraget i säkerhetsnämnderna inte har den kompetensnivå som krävs för uppdraget.

Kärnkraftskommunerna betonar att de förtroendevalda som nomineras till regeringen av kommunstyrelsen i berörda kommun har den kompetens och det intresse som krävs för att utföra uppdraget på ett bra sätt. Det är troligen också så att förståelsen och kompetensen rörande beredskapsfrågor och krisinformation på den lokala nivån är större än i jämförbara kommuner som inte har kärntekniska anläggningar.

Dessutom genomförs årligen olika funktionsvisa övningar där både politiker och tjänstemän deltar i olika omfattning och vart fjärde år genomförs en större övning med alla berörda aktörer i varje kärnkraftslän.

I början på varje ny mandatperiod genomför Kärnkraftskommunerna också en gemensam utbildningsinsats för nya och gamla ledamöter i säkerhetsnämnderna. Utbildningen innehåller både information från tillsynsmyndigheterna och andra specialister inom kärnenergiområdet.

- Motionärerna anser att säkerhetsnämnderna kan fylla en funktion som en länk mellan kärnkraftsindustrin och allmänheten, men att det då ska finnas en tydligare grund för uppdraget, krav på redovisning, bygga på närhetsprincipen och ett större inslag av frihet när det gäller hur ledamöterna utses.

Kärnkraftskommunerna anser att dagens regler är mycket tydliga och att uppdraget, som det är reglerat i gällande författningar, är en god grund för att kunna vara just en länk mellan kraftindustri/kärnteknisk anläggning och allmänheten i berörd kommun.

- Motionärerna framhåller att säkerhetsnämndernas ledamöter förväntas vara välinformerade och att de frågor som nämnderna inte har tillräcklig kunskap för att besvara vidarebefordras till olika experter, vilket försvagar nämndernas ställning.

Kärnkraftskommunerna menar att gällande författningar inte innehåller krav på att ledamöterna ska vara experter inom det kärntekniska området. Till detta finns just oberoende statliga tillsynsmyndigheter såsom Strålsäkerhetsmyndigheten.

Kärnkraftskommunerna hävdar att det i de fem kommunerna med kärntekniska anläggningar finns både utbildade, kompetenta, informerade och intresserade ledamöter i de lokala säkerhetsnämnderna. När det finns skäl för det genomför säkerhetsnämnderna egna informationsinsatser och öppna möten i kommunerna. I det löpande kärntekniska arbetet ansvarar Strålsäkerhetsmyndigheten och berört kärnkraftverk för informationen. De har också nödvändiga resurser för att sköta sådant informationarbete.

- Motionärerna framför att säkerhetsnämnderna allt mer har utvecklats till en diskussionsklubb utan verklig handlingskraft eller möjlighet till ansvarsutkrävande.

Kärnkraftskommunerna har förstått att ingen av motionärerna har varit i kontakt med någon av de fem lokala säkerhetsnämnder som finns. Det är trist och därmed kan man också ifrågasätta trovärdigheten i de antaganden och påståenden om säkerhetsnämndernas verksamhet som framförs i motionen. Kärnkraftskommunerna hade uppskattat om motionärerna hade tagit en kontakt för att få sakligt underlag till motionen.

- Kärnkraftskommunerna vill dessutom upplysa om de kompetenshöjande insatser som sker genom ett transnationellt samarbete, framför allt i Europa. Den svenska modellen med lokala säkerhetsnämnder väcker stort intresse hos både Europeiska Kommissionen och i andra europeiska kommuner med kärntekniska anläggningar. Ofta saknar kommuner i andra kärnkraftsländer en formell rättighet att få insyn och kunna kommunicera med kärnkraftsindustrin och de nationella myndigheterna.

I en internationell jämförelse kan man hävda att modellen med lokala säkerhetsnämnder har blivit en förebild för hur just kommunikation mellan kärnkraftsindustri – kommun – tillsynsmyndigheter –bör fungera.

Den europeiska organisationen för kärnkraftskommuner Group of Municipalities with Nuclear Facilities (GMF) har också tagit fram tio punkter med rekommendationer kring kommunikation mellan dessa parter. De svenska Kärnkraftskommunerna är medgrundare och medlemmar i GMF. Organisationen är också utsedd till att utgöra kommunernas företrädare i den Europeiska Kommissionens uppstartade European Nuclear Energy Forum,

ENEF. Detta är Kommissionens forum för att diskutera kärntekniska frågor och hur man kan kommunicera dessa på ett öppet och transparent sätt.

- Vi vill informera motionärerna att regeringen har fattat beslut om att från 1 juli 2008 sammanföra de två myndigheterna Statens Strålskyddsinstitut (SSI) och Statens Kärnkraftsinspektion (SKI) till en ny myndighet Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Vi önskar också göra riksdagens ledamöter på att Sverige har på ett demokratiskt sätt under 2009 kunnat fatta beslut om var det framtida lagret för högaktivt avfall skall vara placerat. Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) beslöt i juni 2009 att hos regeringen erhålla tillstånd att i Östhammars kommun få bygga ett sådant lager. Den process som har lett fram till detta beslut har föregåtts av en demokratisk dialogprocess sedan 90-talet där de lokala säkerhetsnämnderna har spelat en viktig och troligen avgörande roll. Ett arbete som har fått stor internationell uppmärksamhet.

Sverige har som första kärnkraftsland i Europa lyckats lotsa denna, den svåraste frågan kring kärnkraften, till ett beslut genom ett aktivt lokalt deltagande. Att då, som uppenbarligen intentionerna från motionärerna är, uppifrån ta bort den plattform som kan möjliggöra insyn, dialog och deltagande från människor som berörs måste uppfattas som anmärkningsvärt.

Vi Kärnkraftskommuner har med stort folkligt stöd under mer än 40 år medverkat till att seriösa kraftbolag kunnat producera kärnkraftsel i våra kommuner. Kärnkraften åtnjuter större förtroende i våra kommuner än i andra jämförbara. Den öppenhet och transparens som präglar svensk kärnkraft är troligen unik. Den är grundad i den svenska offentlighetsprincipen och de rättigheter som finns i instruktionen för de lokala säkerhetsnämnderna som ger den lokala nivån rätt till dialog med industrin och ansvariga myndigheter. Dessa rättigheter måste alltid försvaras.

Vi vill betona att kommuner utan rätt till insyn och information inte kommer underlätta en fortsatt kärnkraftsproduktion i landet.

Avslutningsvis vill Kärnkraftskommunerna uttrycka en förhoppning om en fortsatt dialog kring denna riksdagsmotion. Undertecknade står mer än gärna till tjänst för en sådan diskussion.

FÖR KÄRNKRAFTSKOMMUNERNA

Pia Almström (M)
Ordförande
Kävlinge kommun

Peter Wretlund (S)
Vice ordförande
Oskarshamns kommun

Gösta Bergenheim (M)
Varbergs kommun

Anna-Lena Söderblom (M)
Östhammars kommun

Kjell Eriksson (M)
Nyköpings kommun